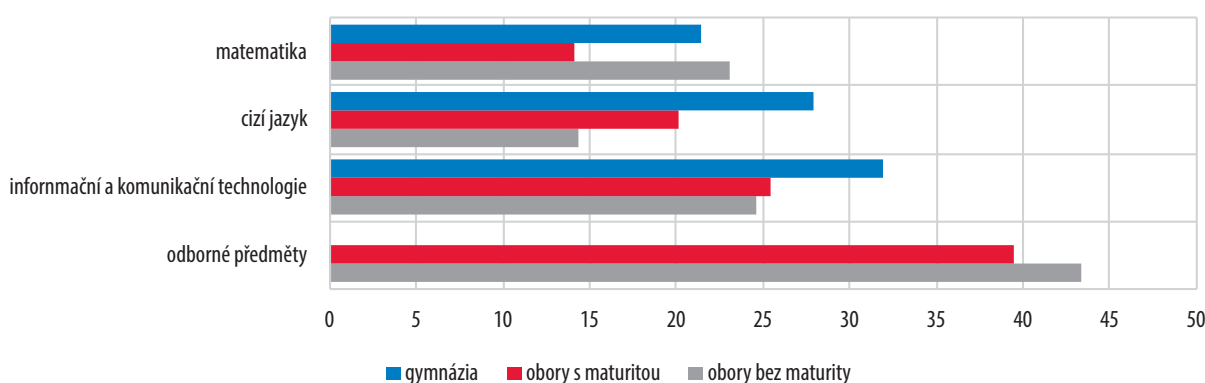

Přestože většina škol, jak je uvedeno výše, má dobré materiální a prostorové podmínky pro vzdělávání, tak se účelné využívání učebních pomůcek objevuje standardně jen v jedné čtvrtině nebo třetině hodin. Vzhledem k didaktickému významu využívání názorných učebních pomůcek je uvedený stav zarážející. Souvisí zřejmě s výše uvedeným využíváním omezeného okruhu „zavedených“ metod a s nejobvyklejším cílem: „probrat učivo ze ŠVP“. Důsledkem je mimo málo efektivní výuky také nízký rozvoj všech složek daného předmětu, a tudíž malá schopnost je vědomě aplikovat v jiných situacích, což dokládají výsledky v ověřování matematické, jazykové, ale i informační gramotnosti žáků. Tyto nedostatky ze strany škol jsou v případě gymnázií často kompenzovány podporou rodinného zázemí a ambicí zákonných zástupců. Ani úroveň využívání pomůcek v odborných předmětech není dostatečná – vzhledem k povaze předmětů a vybavení škol vede naopak uvedený údaj k závěru, že odborný obsah v hodině se často objevuje jen virtuálně ve výkladu vyučujícího nebo v textu. A nedochází k propojení obsahu s realitou, jestliže víme, že ani v odborných předmětech nemusí vyučující toto propojení s realitou sám uvést.

Graf 54

Účelné využití názorných učebních pomůcek v hodině – podíl hodin podle oborů (v %)

Obraz organizace výuky ve středních školách dobře dokresluje využívání a účelnost organizačních forem v hodinách. Vyšší výskyt frontální výuky a nízký výskyt organizační formy, ve které jsou aktivnější žáci, jako například skupinová práce, práce ve dvojicích nebo samostatná práce, jen dokládá velmi malé využívání učebního potenciálu žáků v hodině a jeho přesouvání na domácí přípravu, jejíž účinnost je ale v případě nižší úrovně rodinného zázemí velmi sporná a často iluzorní. Nedostatečné promyšlení výuky uváděné výše je zde dokresleno neúčelným využíváním dané organizační formy, pokud byla v hodině využita. Výrazně vyšší hodnoty neúčelnosti u výuky ve středních odborných školách dokládají již výše zmiňovanou nižší efektivitu této výuky, která spolu s nedostatečnými podmínkami, jež by kompenzovaly nedostatky na straně školy, vede k tomu, že výsledky žáků středních škol nejsou rovnoměrně rozloženy, ale výsledky středních odborných škol často s odstupem zaostávají za výsledky žáků z gymnázií.

